

Schriftlezing: Genesis 12:1-3; Matteüs 5:1-16

Tekst: Matteüs 28:16-20

Ps. 46:1,4

Ps. 105:5,21

Ps. 67:1,2,3

Gez. 118:1,2,3

Ps. 78:1,2 (na 10 woorden, NT versie)

Lb. 281:1,2,3,4

Gehouden te: Baflo, 08-05-11 (9.30 u.)

Thema: Het open einde van het nieuwe begin in Jezus Christus

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jong en oud,

1. Open oorkonde

Wat leest u liever: een boek met een open eind of een boek met een happy end? Een boek met een happy end geeft een gevoel van bevrediging. Alles komt goed aan het einde. In een streekroman: de geliefden krijgen elkaar, ze trouwen en ze leven nog lang en gelukkig. Dan doe je het boek dicht met een goed gevoel.

Bij een boek met een open eind gaat het verhaal nog verder. Je moet het verhaal zelf verder ontwikkelen. Je voorstellingsvermogen wordt geprikkeld. Je wordt aan het denken gezet, nadat de schrijver een punt heeft gezet. Hoe gaat het verder? Wat doet het verhaal met mij? Hoe zit ik erin in mijn relatie tot de hoofdpersoon?

Dit vraagt denkkraft, inspanning en een actieve luisterhouding. Ook heel boeiend en bevredigend. Als je van lezen houdt althans. Maar wat minder gemakkelijk voor ons.

Matteüs schreef een dergelijk boek met een open einde. Het verhaal gaat door, wanneer hij zijn pen neerlegt. Het evangelie van Jezus Christus gaat verder. Christus zelf gaat verder. En de lezers – dat zijn ook wij - worden gedwongen na te denken en ook zelf hun plaats te bepalen. Waar zit ik in het evangelie van Christus? Op welke bladzijde van het nog lopende boek van Gods Zoon sta ik? Hoe zit ik erin in mijn relatie tot de Meester, onze opgestane Heer?

Matteüs heeft veel geschreven over Jezus Christus. Hij schreef het evangelie toe naar het kruis en het sterven van Gods Zoon. Want dat sterven van Gods Zoon – de onschuldig Veroordeelde – is het grote keerpunt in de geschiedenis van Gods volk en van de wereld.

Wanneer dat allemaal verteld is – dat is het belangrijkste – , hecht Matteüs zijn evangelieboek kort af, na de opstanding van Christus. Hij schrijft bijna niets over de verschijningen van de Heer Jezus. Dat is precies in overeenstemming met de opzet van zijn boek.

Zo heeft hij zijn boek gepresenteerd. "*Overzicht van de afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham.*" (Mat. 1:1) Matteüs geeft ons 'het boek van de wording, de genesis van Jezus Christus'. Zo zegt hij het in zijn eigen taal. Het begin dus. Meer niet.

Daarom heeft Matteüs' boek, net als het boek Genesis in het Oude Testament, een open einde.

De geschiedenis van de Gezalfde houdt niet op, wanneer Matteüs zijn pen neerlegt en zijn boek besluit. Een boek met een open einde. Met een blik op de toekomst. Wij lezen vanmiddag dus:

Het open einde van het nieuwe begin in Jezus Christus.

De laatste korte bladzij van Matteüs. Waar wij trouwens zelf ook op staan als leerlingen van Jezus, wanneer we goed kijken en wanneer we geloven in zijn woord. In dit boekslot komen heel veel lijnen samen. In Jezus Christus, de Zoon van Abraham, de zoon van David, Immanuël, dat is: God met ons.

2. De berg van het begin.

Matteüs vertelt hier zo kort, dat het lijkt alsof de elf discipelen direct op de dag van Jezus' opstanding al vertrokken zijn richting Galilea. Hij gaat aan bijna alle andere verschijningen van Jezus aan de vrouwen en de leerlingen voorbij.

De andere evangelisten, vooral Lucas en Johannes, vertellen daar wel over. De leerlingen zijn nog minstens een week in Jeruzalem gebleven, zo blijkt uit Johannes 20. Ze hadden grote moeite om het sterven van hun Meester te aanvaarden. Op deze manier 'noodzaakten' ze de Heer Jezus om ook in Jeruzalem aan hen te verschijnen en hen te motiveren om op reis te gaan naar Galilea.

Je zou bijna zeggen, dat het helemaal niet Jezus' bedoeling was om in Jeruzalem aan zijn leerlingen te verschijnen. Hij wilde met hen samenzijn in Galilea, de bakermat van zijn werk onder Israël.

Aan het paasmaal, voordat Jezus met zijn leerlingen naar Getsemané ging had Hij gezegd:

'Jullie zullen mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: "Ik zal de herder doden, en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden." Maar nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.' (Mat. 26:31,32)

Dat was kennelijk niet bij hen doorgedrongen. En toen Jezus gestorven was, waren ze helemaal in verwarring geraakt.

De engel had aan deze woorden van Jezus herinnerd en de vrouwen de opdracht gegeven om deze boodschap aan de leerlingen door te geven. En toen Jezus aan de vrouwen onderweg verscheen, had Hij diezelfde boodschap bevestigd.

"Ga mijn broeders vertellen dat ze naar Galilea moeten gaan, daar zullen ze mij zien." (Mat. 28:10)

Toen hadden de leerlingen dadelijk hun rugzak kunnen of ook moeten pakken om naar Galilea te gaan voor de ontmoeting met de opgestane Heer.

Zo snel deden ze het niet. Maar aangedreven door de Heer zelf vertrekken ze uiteindelijk toch. Op reis naar Galilea, *"naar de berg waar Jezus hen had onderricht."* Die berg is wel bekend. Het is 'de berg'. Daar heeft Jezus vaak met zijn leerlingen gesproken. Daar heeft Hij zich ook vaak teruggetrokken om te bidden tot zijn Vader.

Het is de berg van de Bergrede. Jezus heeft daar zijn twaalf leerlingen aangewezen. Hij heeft hun, en de scharen op de achtergrond, onderwezen en hun zijn geboden gegeven. Het begin van dat onderwijs hebben we gelezen in deze dienst.

Dat komt allemaal weer voor de aandacht van de leerlingen te staan, wanneer zij hun opgestane Meester bij die berg weer ontmoeten.

De elf gaan weer eendrachtig naar de berg van het begin. Eendrachtig: De herder brengt de verstrooide en verwarde schapen weer bij elkaar bij de berg van het uitgangspunt.

Dit kleurt bij voorbaat de opdracht voor de oude en de nieuwe leerlingen: "...*hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb.*" (vs. 19^b)

"Het onderwijs, dat Hij (= Jezus) op die berg met gezag had gegeven blijft actueel en zal richtinggevend moeten worden voor de hele wereld, waarover Christus alle macht heeft." ¹ Dus gaan de leerlingen op naar de berg.

3. Aanbidding met afstand?

Bij de berg ontmoeten de elf hun Meester. Of: Bij de berg ontmoet de Meester zijn leerlingen, de elf in elk geval. Maar het is niet onmogelijk, dat er een grotere groep discipelen bij geweest is.

Deze ontmoeting van Jezus en zijn leerlingen is dé verschijning aan hen. Aan hen als leerlingencollectief in elk geval. Deze ontmoeting wilde Jezus. Met zijn macht heeft hij de elf hierheen gehaald.

Wanneer de leerlingen Jezus zien, dan vallen ze op hun knieën en ze aanbidden Hem, de Zoon van God, hun Heer en Meester. Hij is opgestaan. Hij leeft. Ze aanbidden Hem. Deze aanbidding is veel meer dan een eerbiedig huldebewijs aan een hoogwaardigheidsbekleeder op aarde. Aanbidding komt alleen God toe. En Jezus Christus is God op aarde.

Daarvan zijn de leerlingen overtuigd. Dat belijden ze en dat brengen ze tot uiting door voor Hem neer te knielen, als ze Hem zien. Maar ze blijven nog een beetje op afstand. Letterlijk en sommigen ook geestelijk.

"*Enkelen twifelden nog,*" vertelt Matteüs eerlijk, terwijl ze allemaal knielen. Die twijfel van sommigen is niet de twijfel van ongelof. Maar het zijn flarden van mist rond het aanvaarden van de dood van Gods Zoon aan het kruis. Restanten van verzet tegen of onbegrip over het lijdensevangelie.

Hun moeite was: "Hoe zou Gods Zoon – zo beleden ze Hem allemaal, al voor Goede Vrijdag! – uitgeleverd kunnen worden in de dood?" Dat was hun aarzeling, hun twijfel. Het kruis stond hen nog een beetje in de weg. Het is ook onvoorstelbaar: Gods Zoon die sterft voor zondaars! Deze boodschap is niet naar de mens.

Bij sommigen is er nog aarzeling. Anderen waren in de loop van de dagen al wel tot volle aanvaarding gekomen. Maar niet iedereen komt even snel tot die overtuiging. Dat is nog steeds zo bij mensen die tot geloof in Jezus Christus komen.

Zo is er bij de leerlingen aanbidding met een zekere afstand. Die afstand gaat Jezus overbruggen en de twijfel van sommigen gaat Hij genezen met zijn beloften en bemoedigingen.

Jezus komt dichtbij. Hij blijft niet op een afstand van zijn discipelen. Hij wil ook geen aanbidding ontvangen van een afstandje en uit de hoogte. Hij komt dichtbij en

¹ Dr. Jakob van Bruggen, Matteüs Het evangelie voor Israël, p. 474.

gaat in hun midden staan. Ook als de opgestane Heer. Bij hen neemt Hij plaats. Hij, de Zoon van God.

Hij laat voor dit moment lijfelijk zien, wat Hij zijn leerlingen voor de toekomst belooft: *"En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld."* (vs. 20)

De Heer kómt dichtbij en ís dichtbij voor al zijn leerlingen. Ook voor ons. Misschien vind je het wel heel spannend, dat de Heer Jezus dichtbij je komt. En maakt het je onzeker of ongerust. Misschien houden we Hem ook liever een beetje op afstand. Het moet niet te persoonlijk worden.

Maar de Heer komt dichtbij je en hij wil dat ook. Daar hoeft je niet bang van te worden. Want Hij is de gekruisigde en opgestane Heer, die jou redden wil en die je liefheeft en je tot zijn leerling maakt.

Hij bevestigt op die manier de gemeenschap, waarvan Hij gesproken heeft:

"Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden." (Mat. 18:20)

Die belofte geldt ook ons, die hier als zijn gemeente bijeen zijn op deze zondag. "Ik ben ik jullie midden." Geloven we dat? Of maakt het ons onrustig?

4. Gegeven macht.

Jezus komt dichtbij. Hij doet niet zwijgend een stap in de richting van zijn discipelen. Hij spreekt hen allen aan. Hun die twijfelen en hun die al voluit het sterven van Gods Zoon hebben aanvaard. Hij zegt:

"Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde." (Mat. 28:18)

Jezus legt het accent op dat 'gegeven'. God, zijn Vader verleende Hem al die macht of die almacht. Want Hij is Gods Zoon met alle macht.

God geeft aan Jezus die macht in de hemel en op de aarde niet pas na zijn opstanding. Het is niet een beloning voor zijn sterven of voor zijn overwinning op de dood. Jezus' sterven en zijn opstanding uit de doden zijn even zoveel bewijzen van de macht van de Zoon van God.

Ook voor zijn sterven had Jezus alle macht. Dat heeft Hij vaak laten zien. Hij stilde de wind en het water. Wie kan dat, dan God alleen? Hij genas zieken, vergaf mensen hun zonden. Wie kan dat, dan God alleen, Gods Zoon? Hij dreef demonen uit. Hij wekte doden op. Hij, de Zoon van God. En zo hebben zijn leerlingen Hem ook geëerd en aanbeden.

In de buurt van Caesarea Filippi beled Simon Petrus het, als woordvoerder van de twaalf:

"U bent de messias, de Zoon van de levende God!" (Mat. 16:16)

Ook voor zijn sterven had Jezus dus alle macht in de hemel en op de aarde. Maar Hij heeft het gebruik van die macht afgelegd in zijn sterven. Vrijwillig en gehoorzaam, omdat Hij sterven wilde voor zijn volk. Om, in overeenstemming met zijn naam Jezus, zijn volk te redden van hun zonden.

Tegen de Joden in Jeruzalem heeft Jezus gezegd:

"De Vader heeft mij lief omdat ik mijn leven geef, om het ook weer terug te nemen. Niemand neemt mijn leven, ik geef het zelf. Ik ben vrij om het te geven en om het weer terug te nemen – dat is de opdracht die ik van mijn Vader heb gekregen." (Joh. 10:17,18)

Laat juist zijn sterven ook niet zijn almacht zien? Gods Zoon die sterft als een onschuldig veroordeelde?

Maar nu, na zijn opstanding – Hij heeft immers de macht het leven terug te nemen – maakt Jezus' almacht dat sterven juist vruchtbaar voor velen. Wat Hij door zijn sterven verdiende gaat Hij geven aan allen die in Hem geloven. Vergeving van de zonden, eeuwige gerechtigheid, eeuwig heil en eeuwig leven.

Van zijn Vader heeft de Zoon die macht, die bevoegdheid gekregen. Alle macht in de hemel en op de aarde staat Hem ter beschikking. Hij heeft mandaat om alles te regeren. Om als het hoofd zijn gemeente bijeen te brengen in de ene kudde, met de ene Herder, waarover Hij in Johannes 10 over gesproken heeft.

Alle macht in de hemel en op de aarde. Dat is alle bevoegdheid, inclusief de middelen om te bereiken, wat Hij wil, wat God wil en wat in Gods raad staat. Alles kan en mag Christus gebruiken voor de vergadering van zijn gemeente en voor de vestiging van Gods Koninkrijk op aarde. Niets is Hem ontzegd. Niets staat Hem ook in de weg. Hij zet het naar zijn hand, naar de hand van zijn Vader.

"Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde."

Dat is een heel bemoedigend woord voor de leerlingen. Die met het evangelie van Christus' sterven door de wereld moeten. Ze zullen met verzet te maken krijgen, met tegenstand. Met leugens, die hun boodschap beogen te ontcrachten. Denk aan de leugen van de Joodse Raad, die Matteüs tijdens het schrijven van zijn boek nog tegen komt.

De leerlingen hebben een machtige Heer, de levende, de opgestane, de Zoon van God. En zijn Vader staat achter Hem.

5. Leerlingen werven leerlingen.

Het evangelie is mobiel. De Heer Jezus zelf maakt zijn leerlingen mobiel met zijn evangelie. Hij wilde niet dat ze in Jeruzalem bleven plakken, aarzelend en twijfelend. Hij deed ze op reis gaan naar de berg, naar Galilea. En daarna weer terug naar Jeruzalem. En van daaruit het hele land door en heel de wereld over. Jezus stuurt zijn leerlingen erop uit.

"Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen."

De opgestane Heer geeft zijn leerlingen de opdracht en het mandaat om onder alle volken de boodschap van het kruis van Christus te verkondigen en uit te dragen. Om volken te onderwijzen met en naar de woorden van Jezus. Om uit alle volken mensen te maken tot leerlingen, zoals zij zelf zijn leerlingen zijn.

Leerlingen moeten leerlingen werven. Dat wil Jezus. En Hij beperkt zich daarbij niet tot het ene volk van de Joden. Eerder had Jezus de twaalf al uitgezonden naar alle steden en dorpen van Israël met de boodschap van het nabije hemelrijk. Gezonden tot de verloren schapen van het huis van Israël. Matteüs heeft van die uitzending uitvoerig verslag gedaan in hoofdstuk 10.

Nu moeten de leerlingen naar de volken toe. De grens over. Volken, dat zijn gemeenschappen van volwassenen en kinderen. Uit alle generaties moeten de leerlingen van Jezus geroepen worden en komen. En aan hen allen moeten de discipelen leren de geboden van Jezus te onderhouden. Wat Hij hun heeft geleerd op de berg, moet worden doorgegeven. Zodat allen die gaan geloven zich schikken onder het zachte juk en de lichte last van Jezus' verordeningen. (Mat. 11:28-30) Dat zijn de hogere wetten van Jezus' Bergrede, waarachter de wetten van Mozes terugwijken. Leerlingen werven leerlingen. Jezus' woorden moeten worden doorgegeven van leerling op leerling. Eén op één en in grotere verbanden van bij voorbeeld catechisatiegroepen en van erediensten van Christus' gemeente. Zo ontstaat er een levende ketting van leerlingen de eeuwen door. Doorgegeven maar. Dat is traditie. Niet in de zin van versteende gewoonten of van gestolde leerstukken, maar van het levende Woord van Christus dat doorgegeven wordt aan komende geslachten. Het evangelie dat verkondigd moet worden over de hele wereld. Geen volk mag worden over geslagen. Want in Christus Jezus komt, naar Gods belofte, de zegen van Abraham ten goede aan alle volken. Dat moeten zij horen.

6. De zegen van Abraham.

Jezus zegt: *"Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest"* (vs. 19)

Leerlingen moeten leerlingen werven. En die mensen uit alle volken moeten echt leerlingen van Jezus Christus worden. Jezus Christus, de Zoon van Abraham.

De discipelen moeten die nieuwe leerlingen direct op naam van Jezus Christus zetten. Zijn naam wordt zonder tussenschakels aan hun naam verbonden.

De volken hoeven niet meer bij God te komen via het lijfelijke nageslacht van Abraham of via de besnijdenis van Abraham en zijn zonen. Geen doop op de naam van het Joodse volk

Leerlingen mogen nieuwe leerlingen dopen op de naam van Jezus Christus. In Christus, de Zoon van Abraham, komt de zegen voor Abraham toe aan alle volken. In Christus' naam mogen de apostelen de nieuwe leerlingen verbinden aan de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.

De doop, waar Jezus hier van spreekt, is in Hem "een doop waarbij men rechtstreeks gaat behoren bij de Vader van Jezus Christus, die zijn Zoon is, en door Jezus ontvangt men de Heilige Geest van God." ²

De onderdompeling in Christus brengt de volle gemeenschap met God. De volken ontvangen bij het aanvaarden van Jezus werkelijk de zegen van de HEER, de gemeenschap met de Vader, die alles aan Jezus overgaf en de gave van de Geest die in de gelovigen werkt.

Abraham kreeg van God de opdracht om te reizen naar het land dat God zou wijzen. En Hij kreeg de belofte: *"Alle volken op aarde zullen wenselijk gezegend te worden als jij."* (Gen 12:3) Of: *"Door jou zullen alle volken op aarde gezegend worden."* (Noot bij NBV)

Die belofte gaat God waarmaken in Christus. Hij gaat het vanaf dat moment in praktijk brengen en vervullen. Waar Hij de volken gaat bereiken met zijn evangelie.

² idem p. 476.

En zo komen ook wij in het verhaal voor, hier op de laatste bladzij van Matteüs' boek. Want het evangelie van Jezus Christus heeft ook ons bereikt. Via een lange ketting zijn wij ook leerlingen van Jezus, door het geloof direct aan Hem verbonden en gezet op de naam van de Drie-enige God. Een gemeenschap in de naam van Jezus Christus, onze Heer. Zichtbaar aan de avondmaalstafel. En delend in de zegen van Abraham, de vader van alle gelovigen.

7. Immanuël voor hele dagen.

In het laatste vers van Matteüs' boek plaatst de Heer Jezus zelf een uitroepteken.

"En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld." (vs. 20)

De Heer Jezus verzekert zijn leerlingen van zijn nabijheid. Al de dagen. Geen dag hoeven ze het zonder Hem te doen. Geen dagdeel zelfs. Want het accent ligt in deze uitdrukking op de hele dagen.

Jezus is niet parttime Immanuël, maar Immanuël voor hele dagen tot aan de voltooiing van de wereld.

"Ik ben met jullie ...". Dat is de belofte van Immanuël. Die naam betekent immers: "God met ons." Dat had de engel vanuit de Schriften al gezegd en uitgelegd aan Jozef, de man van Maria, uit wie Jezus geboren is.

"Dit alles is gebeurd opdat in vervulling zou gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd: 'De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal hem de naam Immanuël geven,' wat in onze taal betekent 'God met ons.'" (Mat. 1:22,23)

Dat is Jezus naar waarheid: God met ons. God in het midden van zijn leerlingen. God onder de mensen. Zoon van God. Hij is er; daarom zijn wij er. Leerlingen van Jezus Christus, in Hem kinderen van God.

Ongezien staat Hij voortdurend zijn leerlingen terzijde. Hele dagen en met een open einde naar de voltooiing toe. Weer: daar zitten wij in. In die periode van het open einde naar de voleinding van de wereld toe. Dat is onze tijd. Dat is onze werkelijkheid. De werkelijkheid van Hem die gezegd heeft: "Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde."

Met die belofte kunnen ook wij het doen als leerlingen van Christus, als zijn gemeente in onze situatie. Hoe bemoedigend is dat voor vandaag en morgen! Er is een open einde in de richting van de voltooiing van de wereld. Tot zolang gaat het verhaal door. Het evangelie van Jezus Christus. En dan is er een eeuwig nieuw begin zonder einde. In Jezus Christus.

Dit boek, dit evangelie vraagt maar om één antwoord van de lezers en de hoorders met appèl om het in geloof te aanvaarden.

Het antwoord:

Amen.